

TEKTONIKA

Wykład 4

Tektonika uskoków

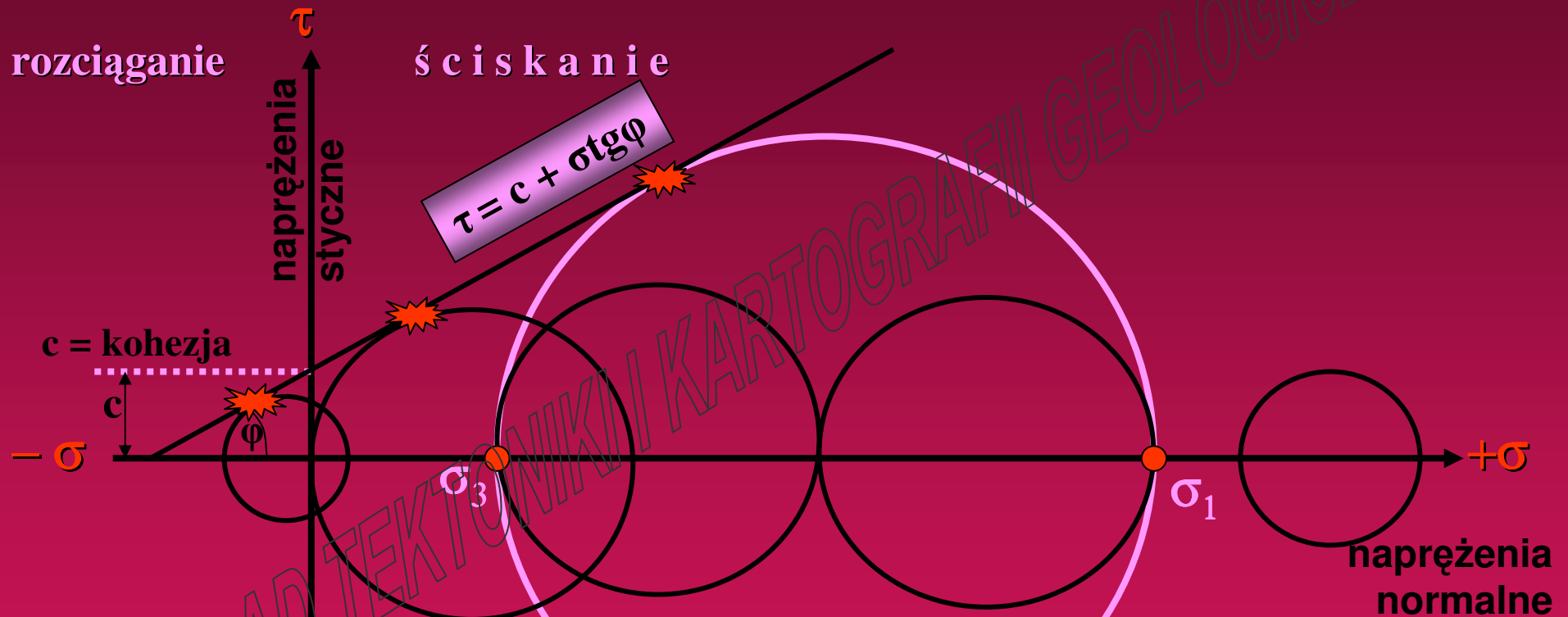
dr hab. Edyta Jurewicz
pok. nr 1055

ZAKŁAD TEKTONIKI I KARTOGRAFII

NAPRĘŻENIE A ZNISZCZENIE

równanie Coulomba-Mohra

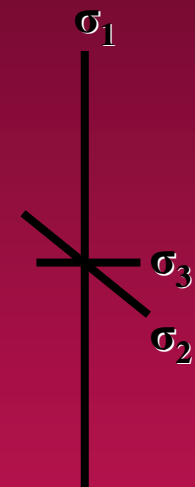
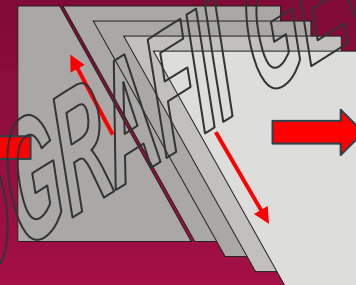
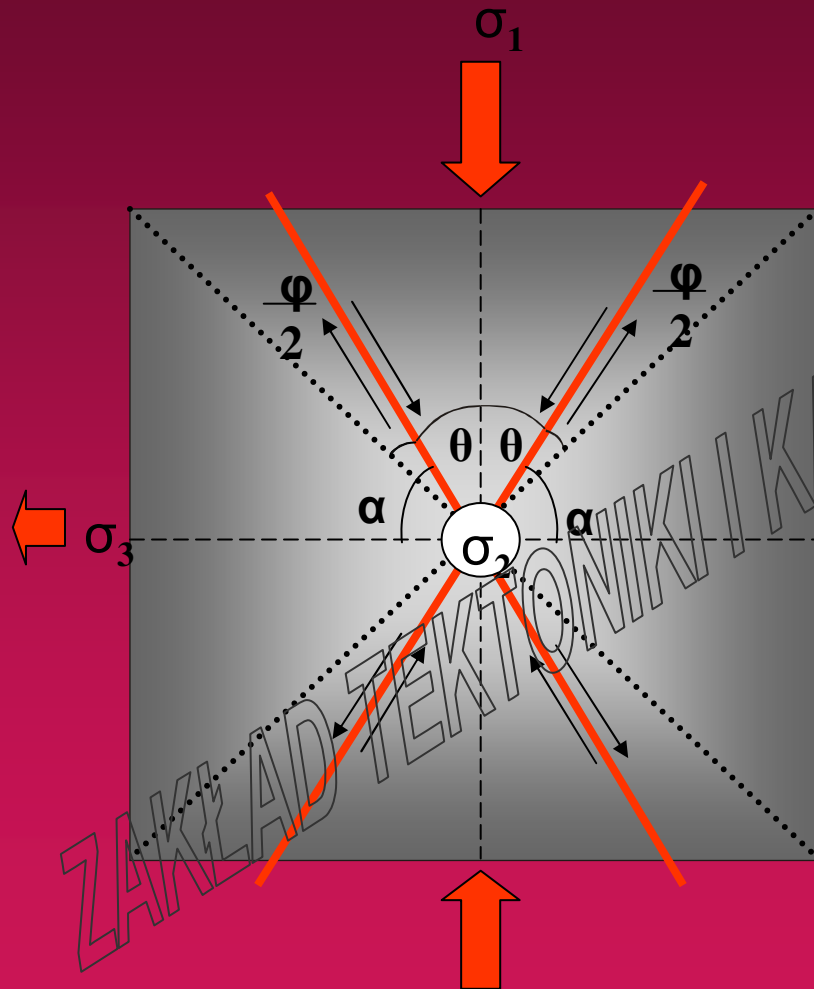

$\sigma_1 - \sigma_3 = \text{różnica naprężeń}$
(naprężenie dewiatorowe)

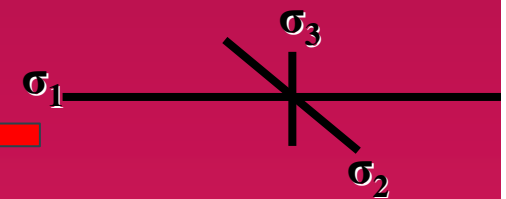
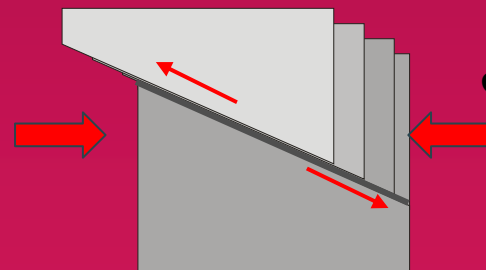
POWIERZCHNIE ŚCINANANIA

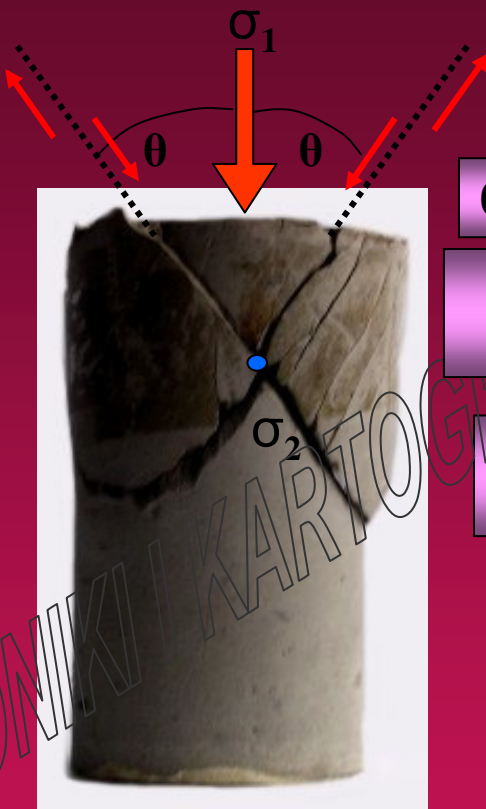
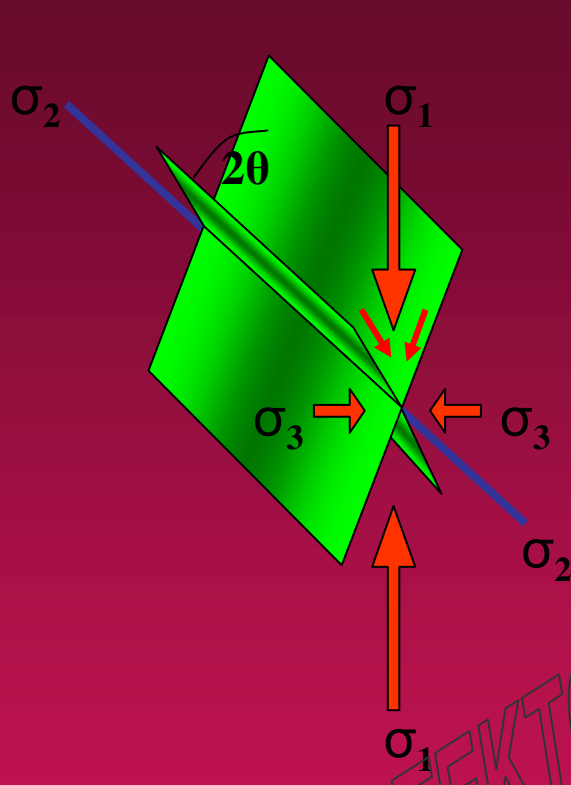
USKOKI ZRZUTOWE NORMALNE

ODWRÓCONE

USKOKI KOMPLEMENTARNE

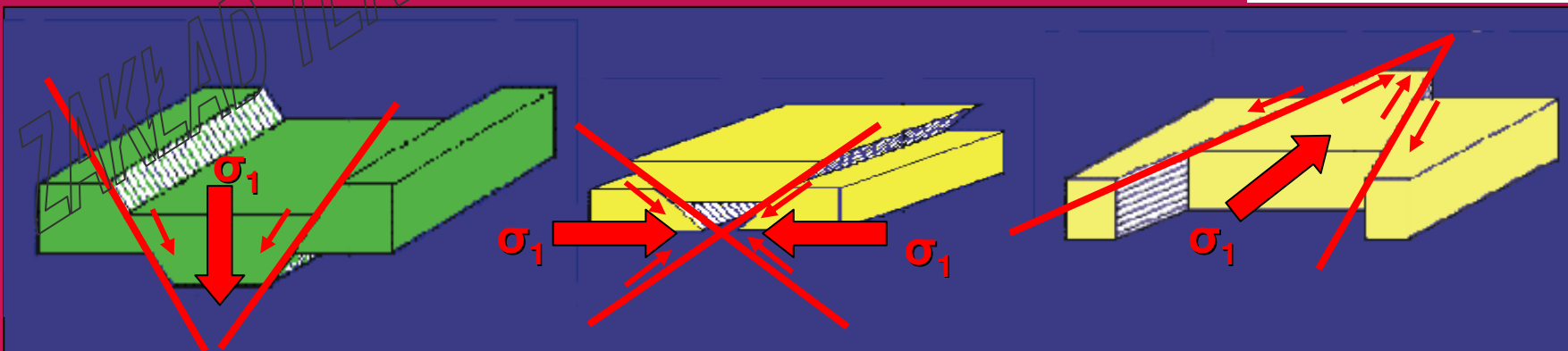

θ – kąt ścinania

$$2\theta = \pm(90^\circ - \varphi)$$

$$45^\circ < 2\theta < 90^\circ$$

60°

USKOKI KOMPLEMENTARNE

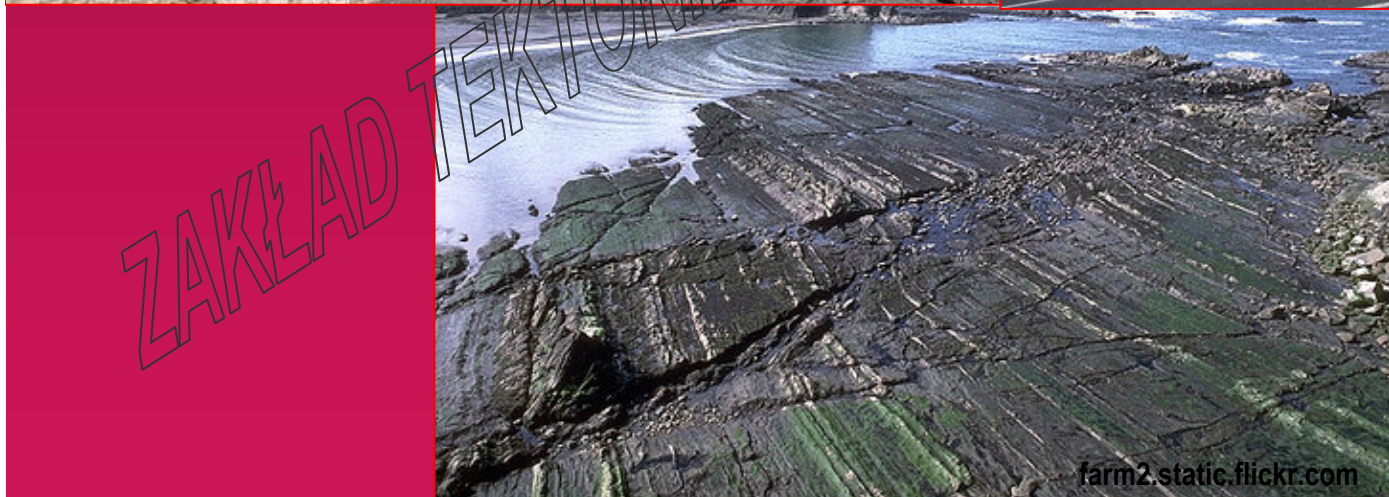

farm2.static.flickr.com

Nowa Zelandia

www.fault-analysis-group.ucd.ie

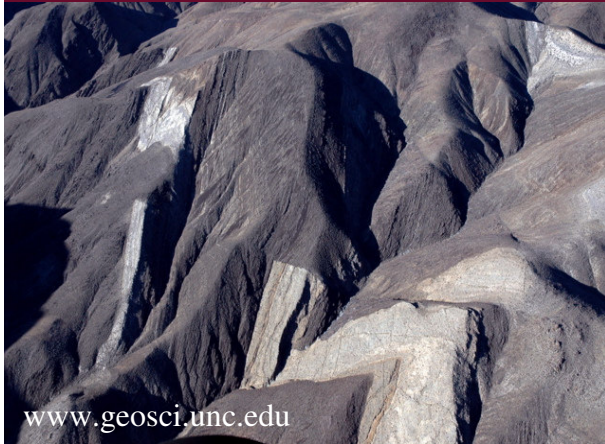
farm2.static.flickr.com

ZAKŁAD

TEKTONIKI I KARTOGRAFII GEOLOGICZNEJ

UKŁAD NAPRĘŻEŃ A USKOKI

uskoki normalne

uskoki odwrócone

uskoki przesuwcze

60°

30°

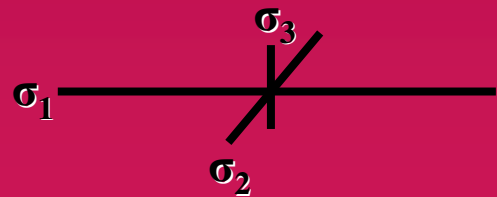

90°

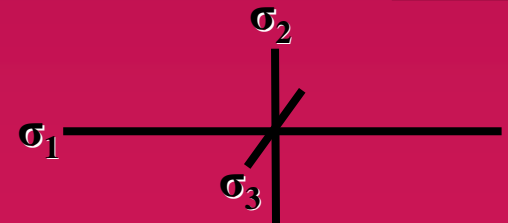
www.tesla.jcu.edu.au

układ grawitacyjny

kompresja pozioma

GŁÓWNE TYPY USKOKÓW

uskoki zrzutowe

NORMALNY
(normal)

ODWRÓCONY
(reverse)

PRZESUWCZY
(strike slip)

USKOKI ZRZUTOWO-PRZESUWCZE

USKOKI PRZESUWCZO-ZRZUTOWE

NORMALNE/ODWRÓCONE
PRAWOPRZESUWCZE/
LEWOPRZESUWCZE

USKOK ~ DYSLOKACJA ~ DUSJUNKCJA

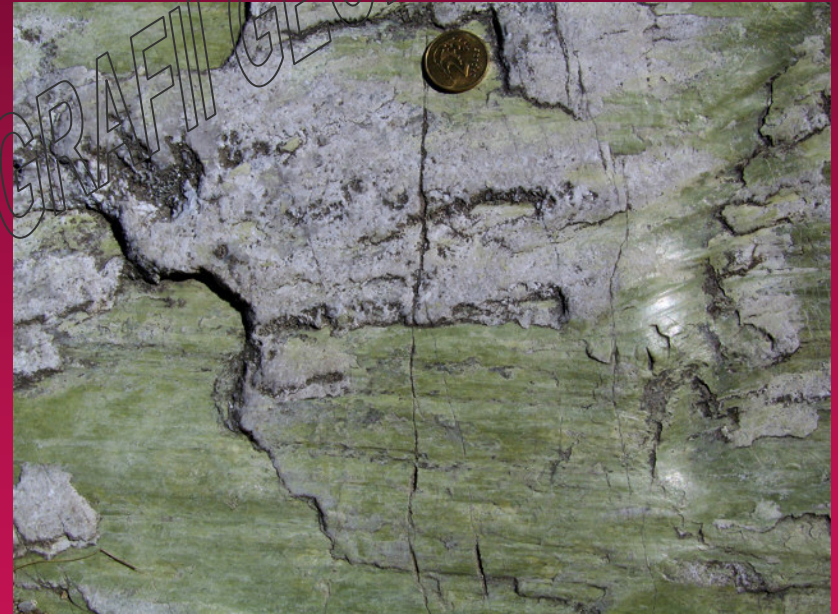
TEKTOGLIFY

STRUKTURY NA POWIERZCHNIACH USKOKÓW

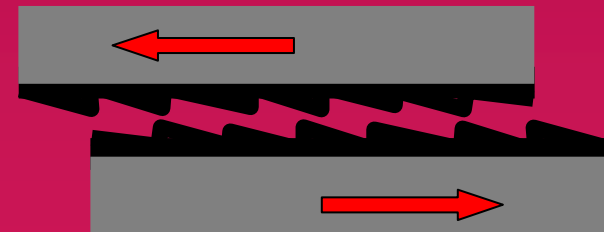
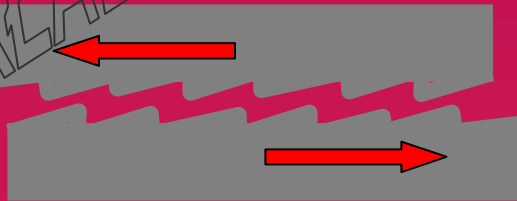
z wcięcia

rysy
zadziory

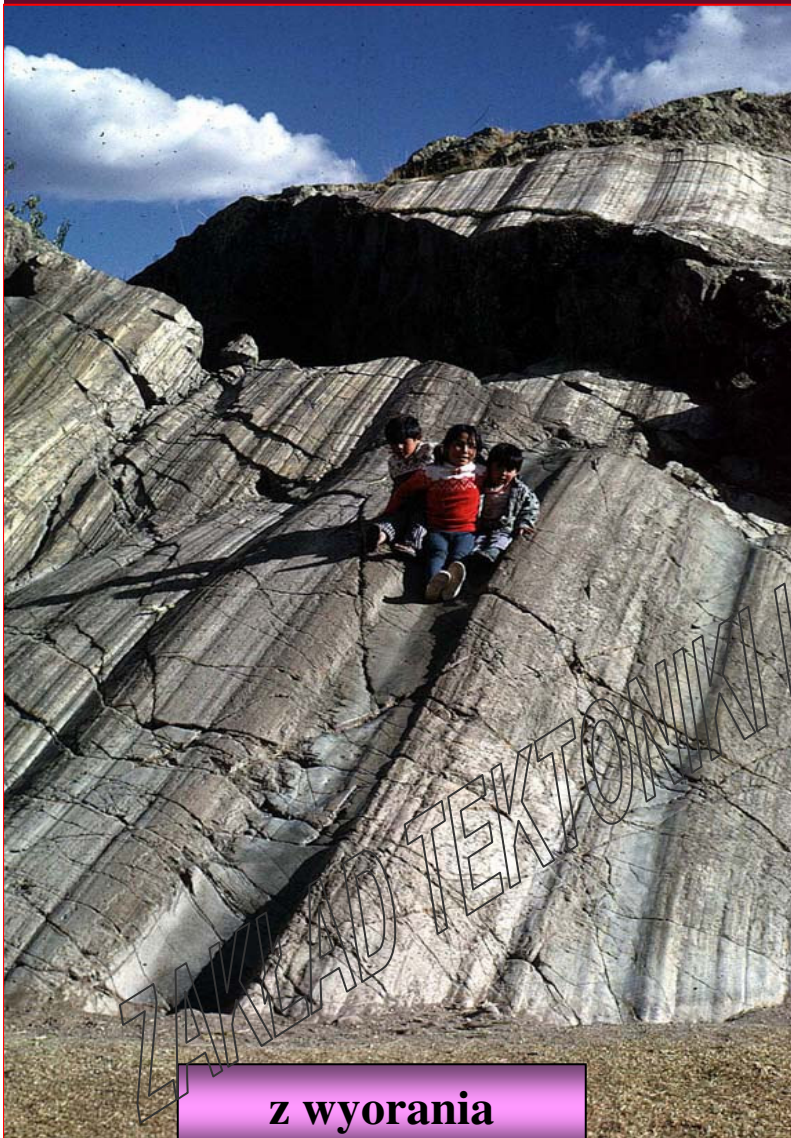

z oderwania

TEKTOGLIFY

z wyorania

z wcięcia

z oderwania

LUSTRA TEKTONICZNE

synkinematyczny wzrost minerałów

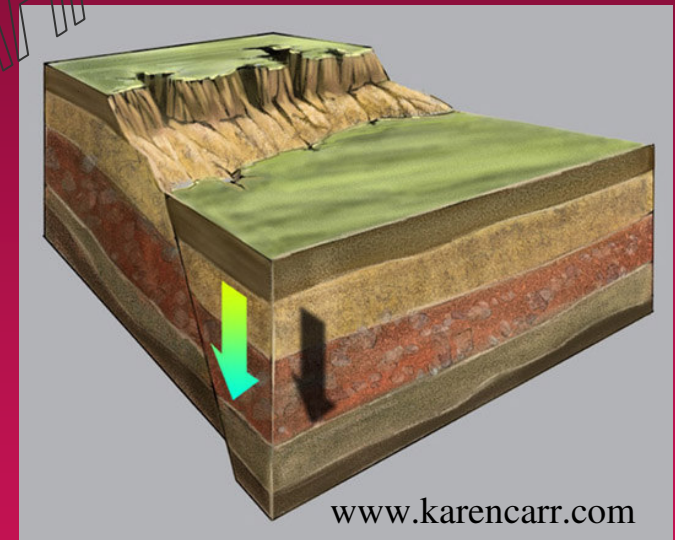
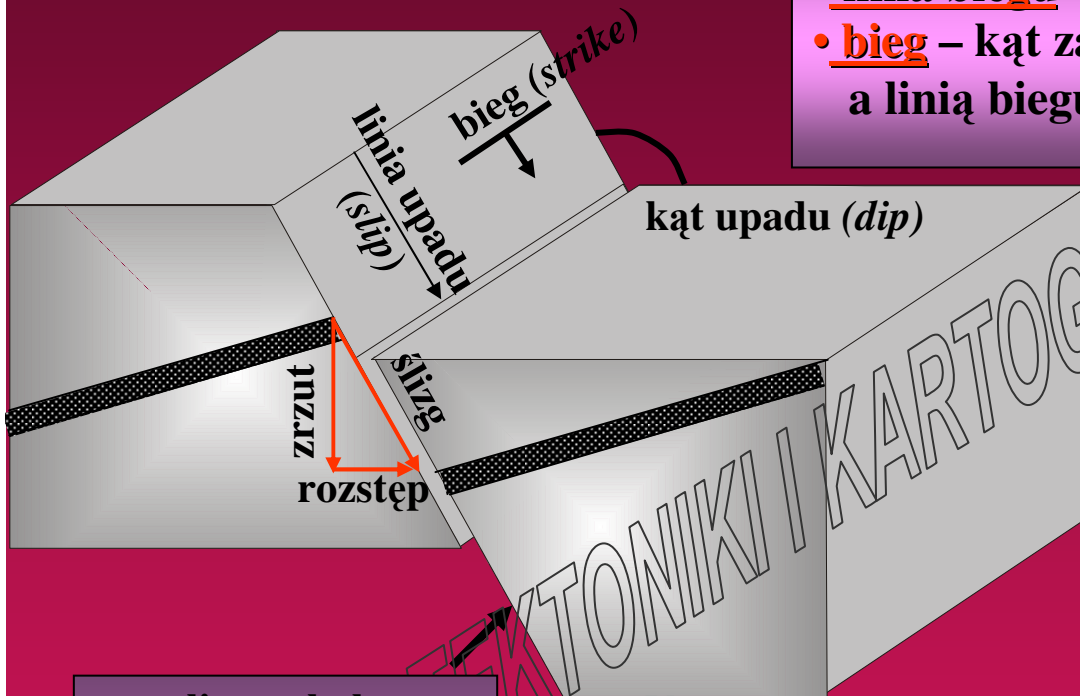
Dol. Śmierci

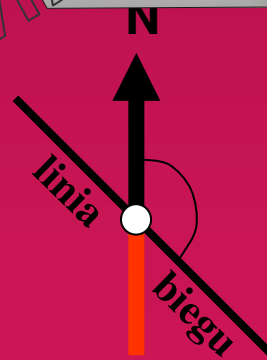

PARAMETRY USKOKU

- **linia biegu** – prosta pozioma należąca do płaszczyzny
- **bieg** – kąt zawarty między kierunkiem północy a linią biegu mierzony w prawo

szczelina uskokowa
 lustro tektoniczne
 strefa tektoniczna
 strefa ścinania
 brekcje tektoniczne
 kataklazyty
 mylonity
 pseudotachylity

- **linia upadu** – prosta \perp do linii biegu
- **upad** – kąt zawarty między daną płaszczyzną a płaszczyzną poziomą

ELEMENTY USKOKÓW

- powierzchnia uskokowa (lustro tektoniczne):
bieg, upad, kierunek zapadania
- skrzydło wiszące, skrzydło zrzucone
skrzydło stropowe (*hanging wall*), spągowe (*footwall*)
- uskoki prawoskrętne, lewoskrętne
- parametry uskoku: bieg, upad, ślizg, zrzut, rozstęp
- strefa uskokowa: rozwarte szczeliny ekstensyjne, brekcje,
katklazyty, mylonity,
- struktury towarzyszące

RODZAJE USKOKÓW

uskoki normalne
uskoki odwrócone } uskoki zrzutowe
uskoki przesuwcze (prawoskrętne, lewoskrętne)

uskoki zrzutowo-przesuwcze (normalne i odwrócone)
uskoki przesuwczo-zrzutowe

uskoki pierwotne
uskoki wtórne (odmłodzone)

uskoki podatne
uskoki kruche

uskoki połogie
uskoki strome

uskoki nożycowe, zawiasowe, listryczne (rotacyjne)

uskoki synsedymencyjne, uskoki transformujące

ZAKŁAD TEKTONIKI I KARTOGRAFII GEOLOGICZNEJ

USKOKI NORMALNE

Hiszpania

www.ruhr-uni-bochum.de

© A. Hampel, 2005

Salwador

www.geology.wisc.edu

Gwatemala

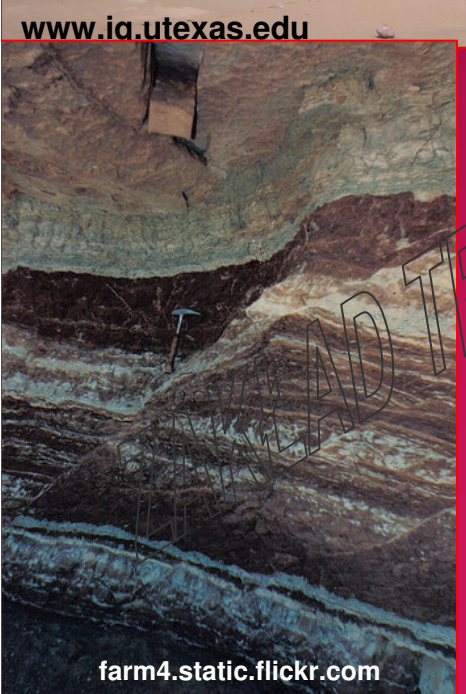
omaps.wr.usgs.gov

USKOKI NORMALNE

Trynidad

www.id.utexas.edu

farm4.static.flickr.com

Bakerstown

www.geology.pitt.edu

TEKTONIKI I KARTOGRAFIJ GEOLOGIJE

USKOKI NORMALNE

farm3.static.flickr.com

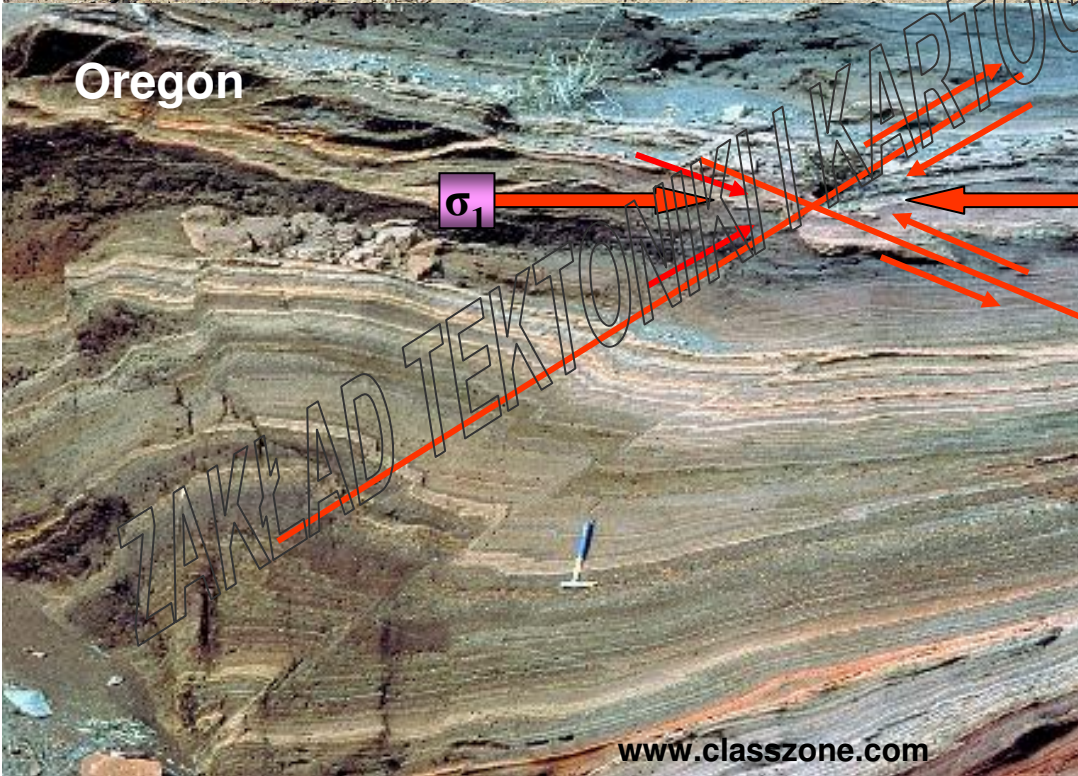
USKOKI ODWRÓCONE

www.indiana.edu

www.ucmp.berkeley.edu

Oregon

σ_1

σ_1

www.classzone.com

www001.upp.so-net.ne.jp

ZAKŁAD TEKTONIKI I KARTOGRAFII
GEOLOGICZNEJ

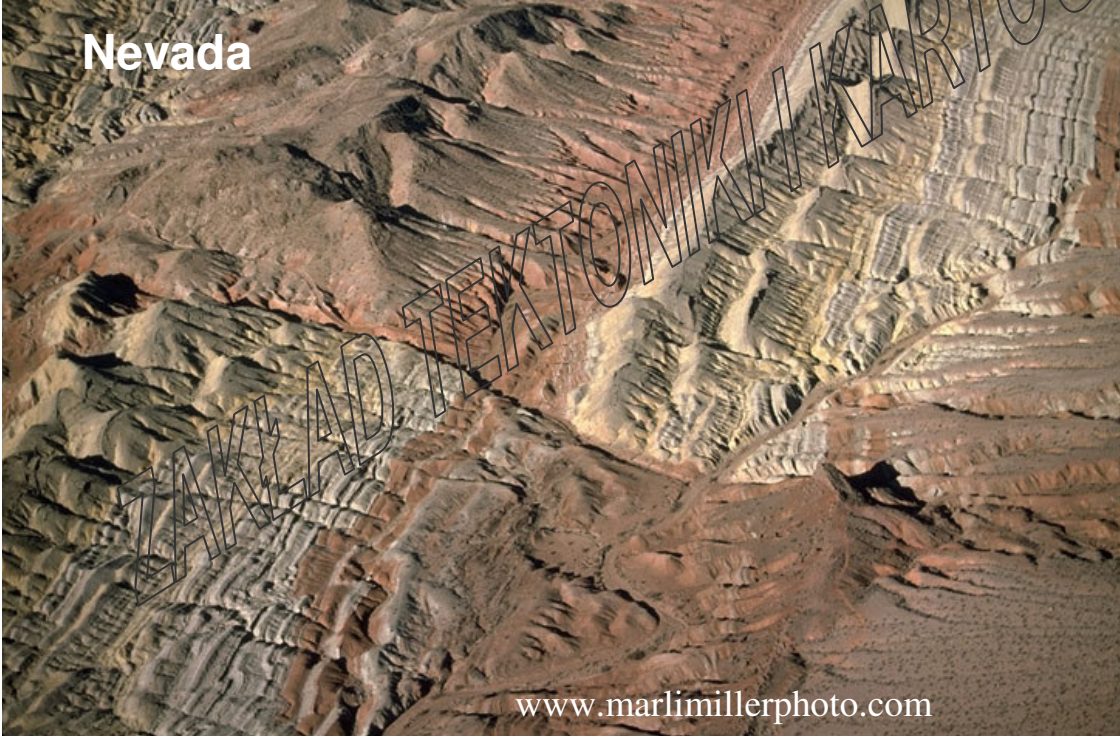
USKOKI PRZESUWCZE

www.lbl.gov

www.geo.cornell.edu

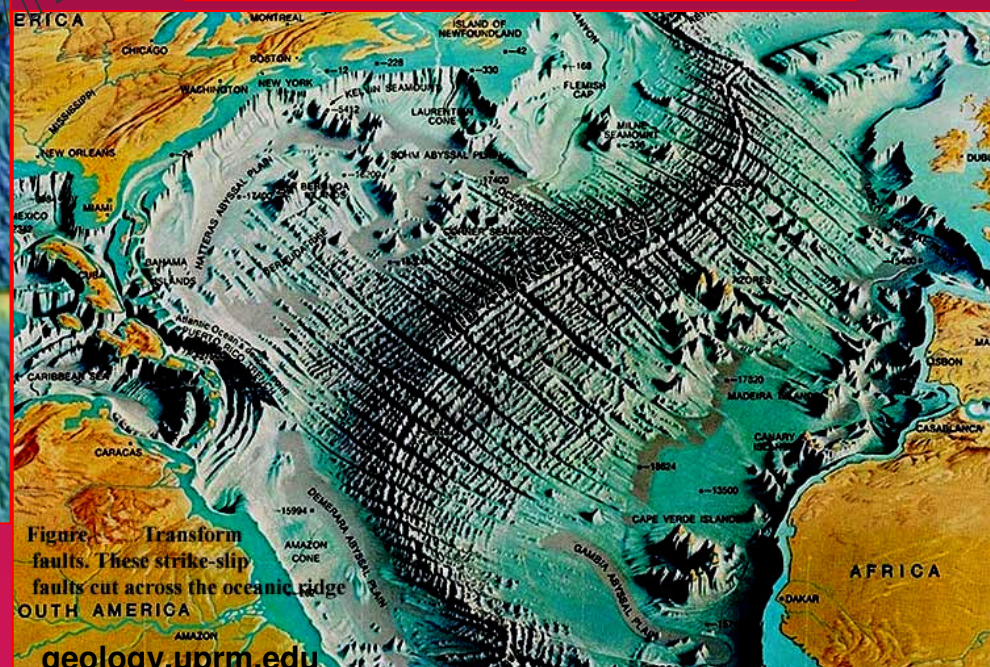
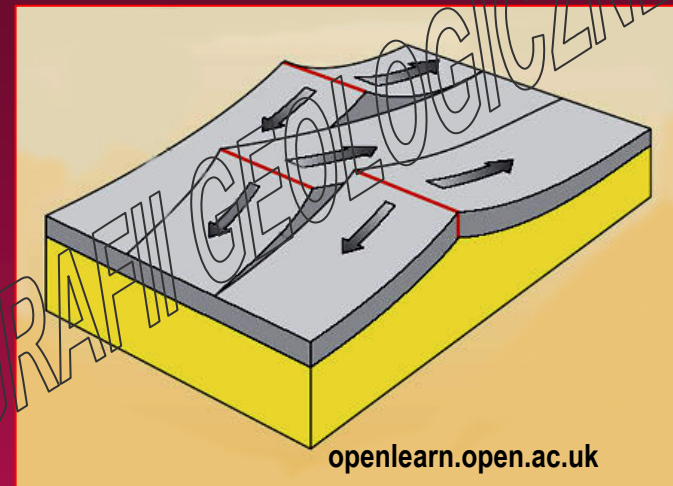
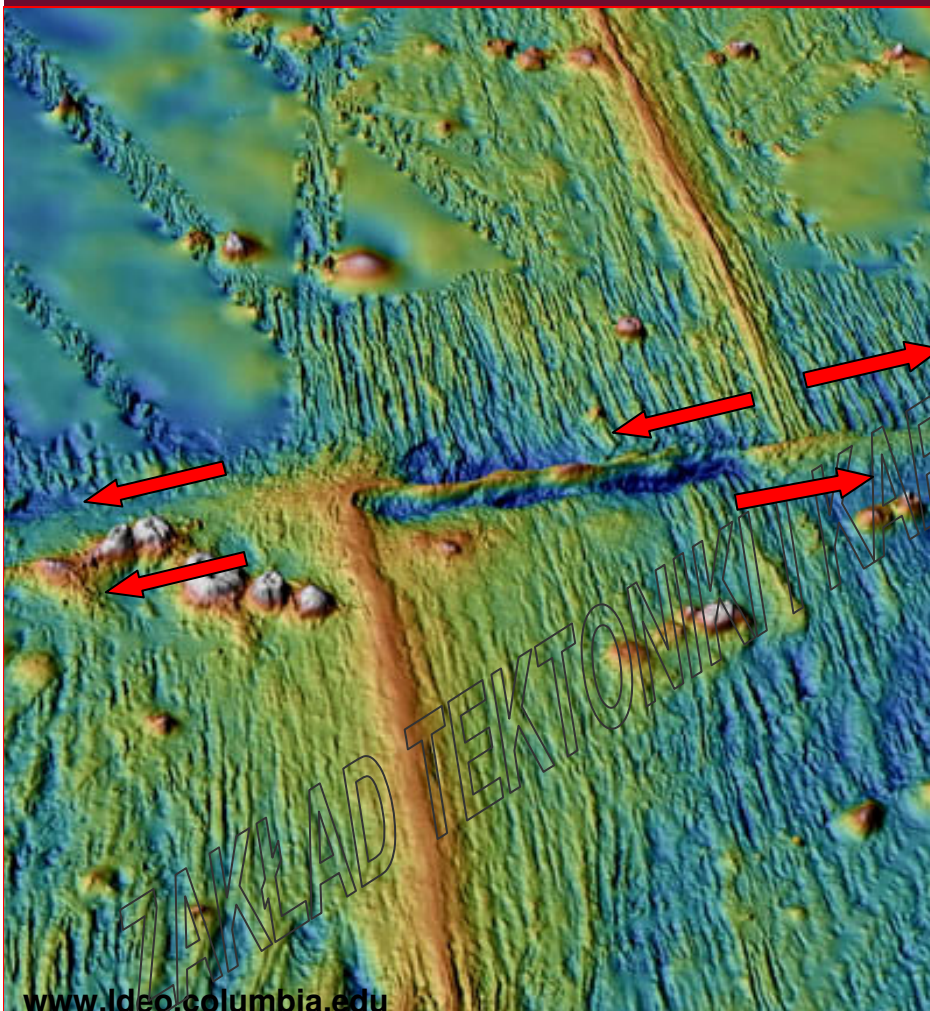
Nevada

www.marlimillerphoto.com

www.quake.usgs.gov

USKOKI TRANSFORMUJĄCE

USKOKI KRUCHE

ZAKŁAD TEKTONIKI I KARTOGRAFII

USKOKI PODATNE

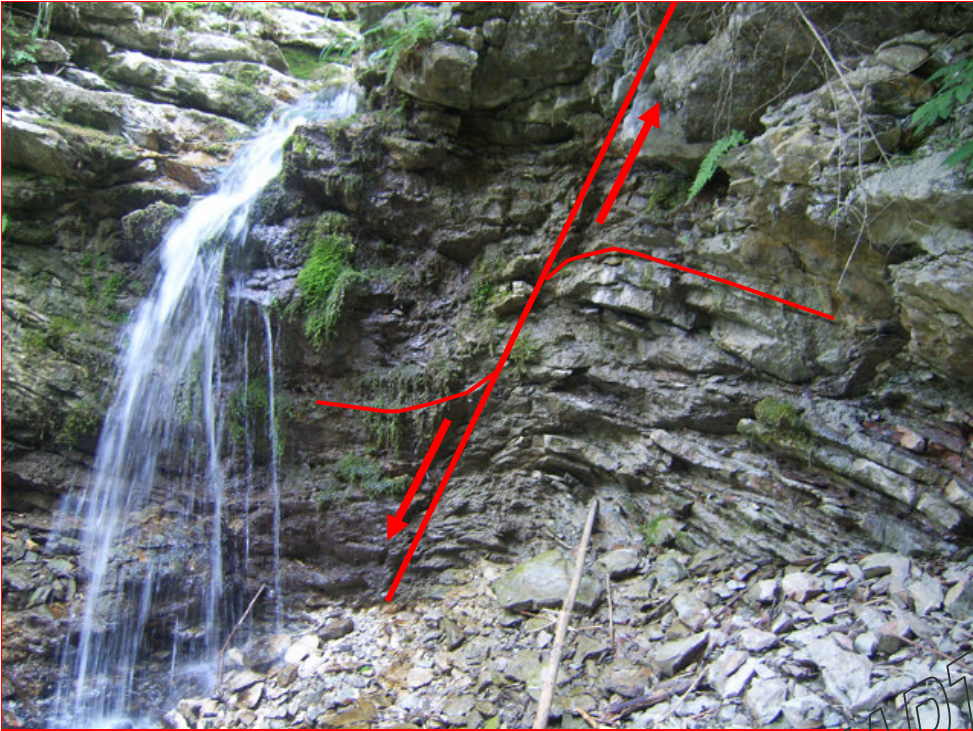
www.uwm.edu

Logo of the University of Wroclaw (UWM) in the top right corner, featuring a globe icon.

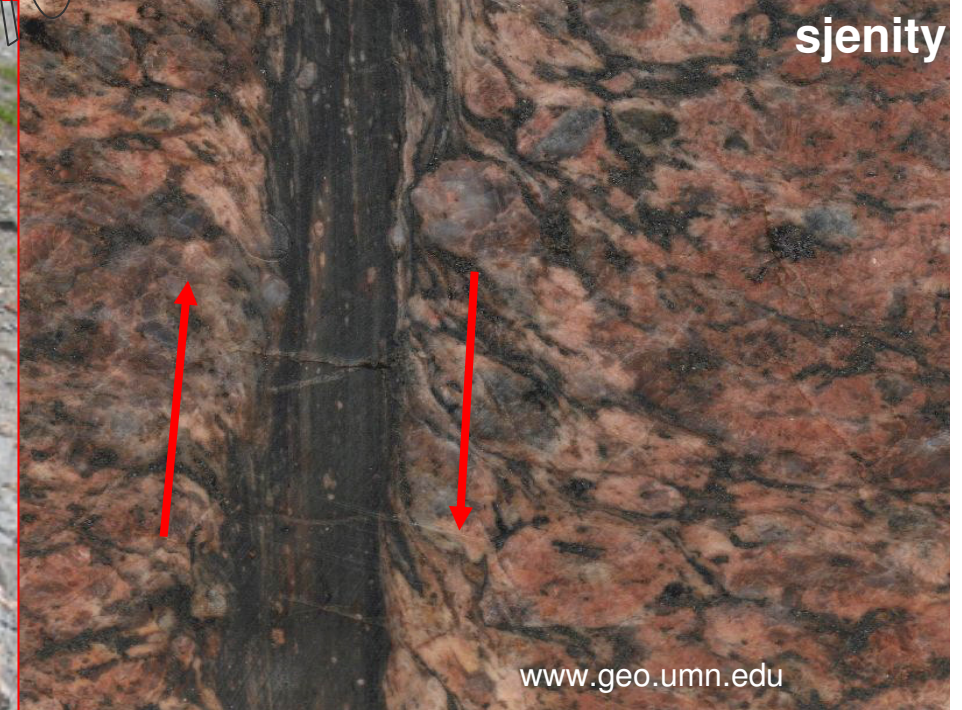
DEFORMACJE PRZYUSKOKOWE

Hiszpania

www.uwm.edu

sjenity

www.geo.umn.edu

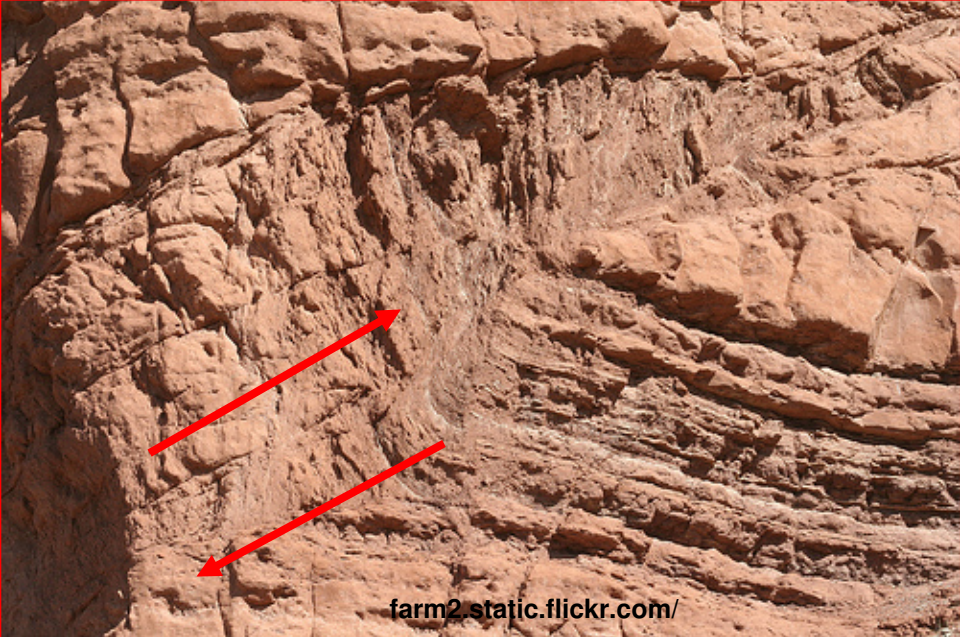

Japonia

ic.ucsc.edu

DEFORMACJE PRZYUSKOKOWE

farm2.static.flickr.com/

www.ukgeohazards.info

www.ukgeohazards.info

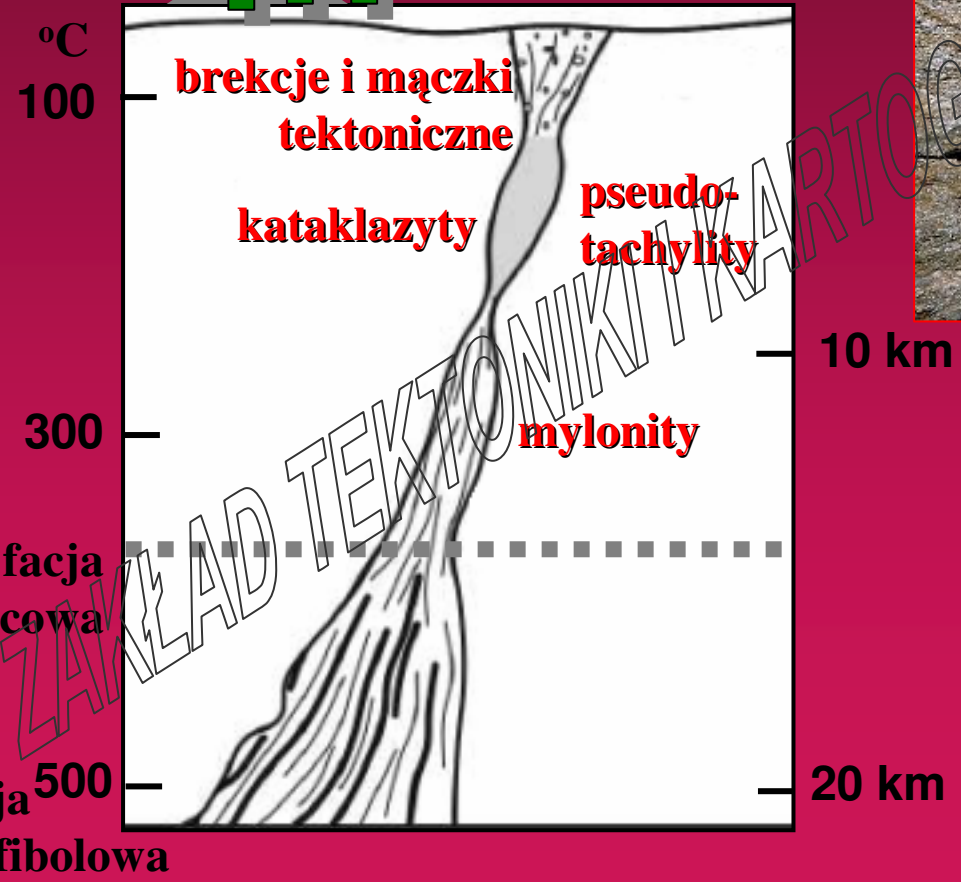
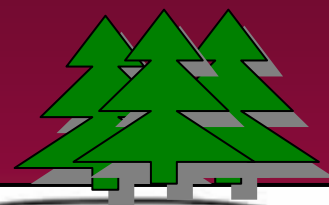
SZCZELINY USKOKOWE

www.ukgeohazards.info

SKAŁY USKOKOKOWE

pseudotachylity

BREKCJE TEKTONICZNE

MAÇZKA TEKTONICZNE

ZAKŁAD TEKTONIKI I KARTOGRAFII GEOLOGICZNEJ

MYLONITY, KATAKLAZYTY

Hiszpania

Kanada

earth.boisestate.edu

www.indiana.edu

MYLONITY

mylonity amfibolowe Norwegia

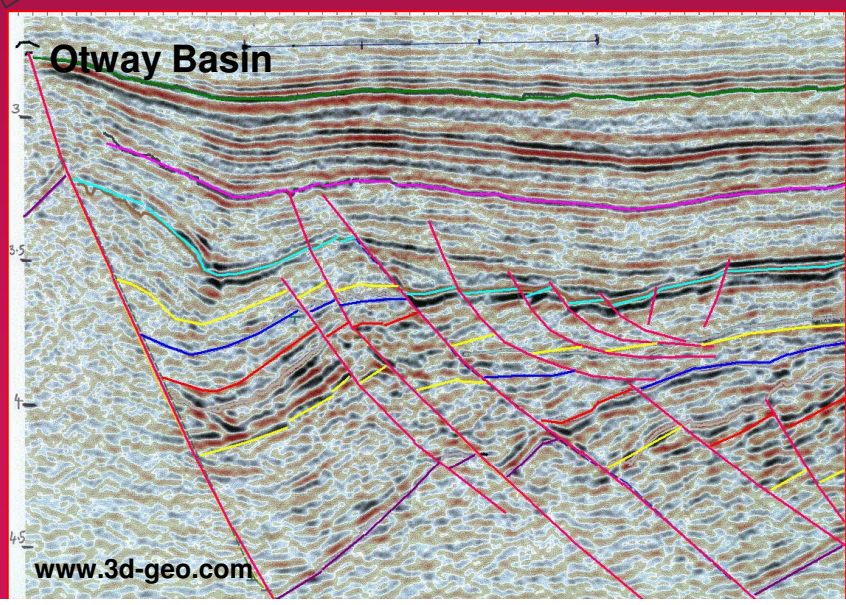
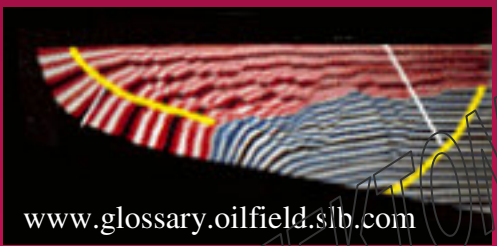
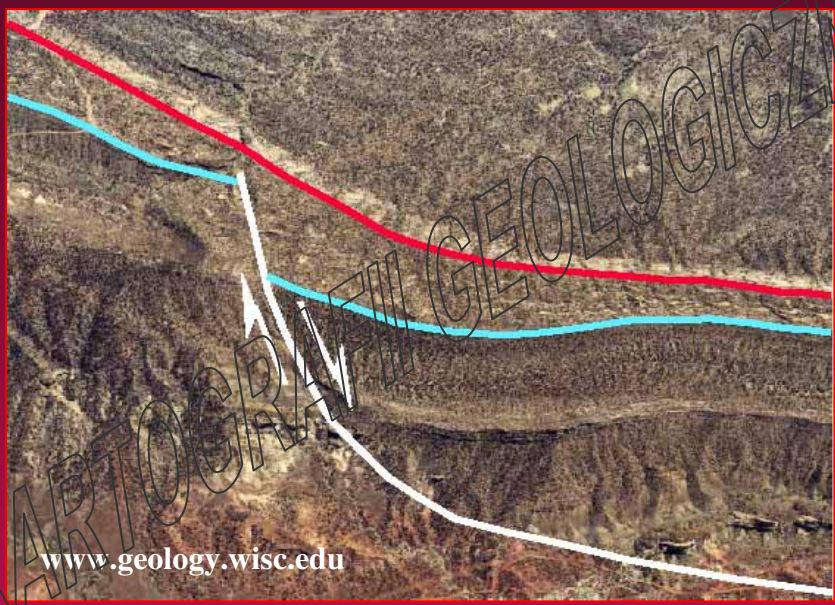
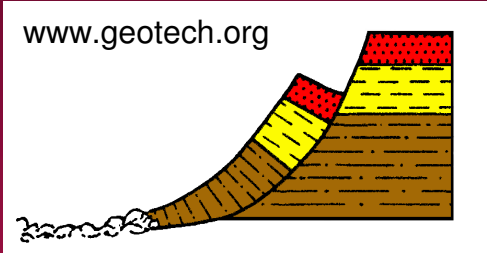
content.answers.com

jaeger.earthsci.unimelb.edu.au

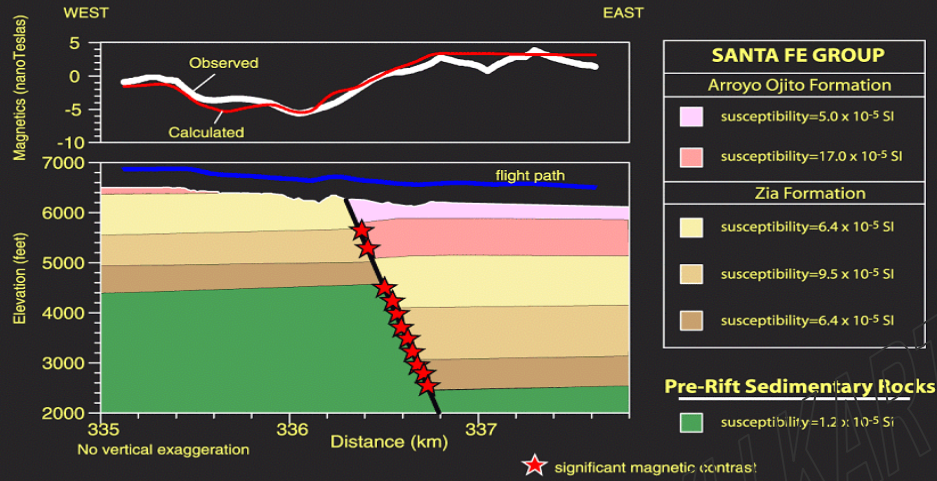
USKOKI LISTRYCZNE

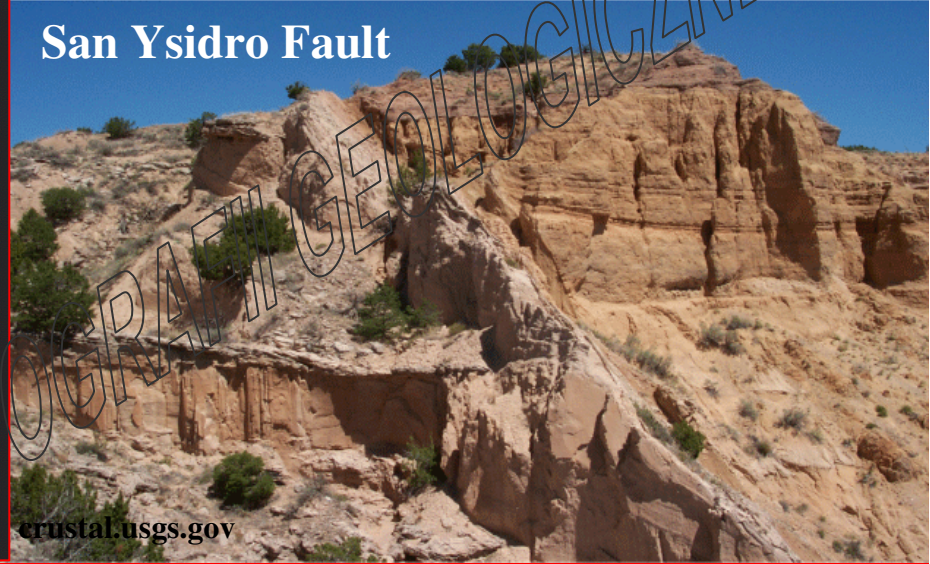

USKOKI SYNSEDYMENTACYJNE

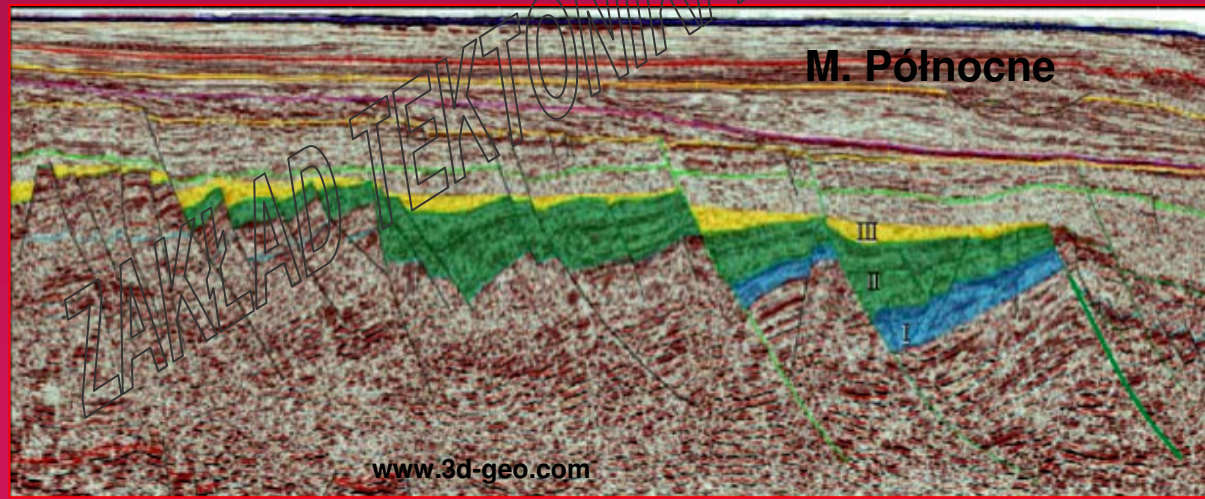
Test Magnetic Model - San Ysidro Fault

San Ysidro Fault

crustal.usgs.gov

CHARAKTER USKOKU I ZWROT RUCHU

- relief powierzchni uskokowej
(płaszczyzna lub powierzchnia o zróżnicowanej morfologii)
- struktury ślizgowe na powierzchni lustra
(rysy i zadziory tektoniczne)
 - z wyorania
 - z oderwania
 - z wcięcia
- spękania przyuskokowe (spękania Riedla)
- przyuskokowe podgięcia warstw
- „skały uskokowe”
 - brekcje tektoniczne
 - kataklazyty
 - mylonity
 - pseudotachylity

Pytania:

- **Podaj charakterystyczne kąty upadów dla pierwotnych uskoków normalnych, odwróconych i przesuwczych.**
- **Jaką rolę odgrywa woda w strefie tektonicznej w trakcie przemieszczenia uskokowego?**

